

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

ЕВРОСИСТЕМА

ДОКУМЕНТ ЗА КОНСУЛТАЦИЯ РЕГЛАМЕНТ НА ЕЦБ ОТНОСНО НАДЗОРНИТЕ ТАКСИ

ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ

МАЙ 2014 Г.

1 ЗАЩО ЕЦБ НАЧИСЛЯВА НАДЗОРНА ТАКСА?

Съгласно [Регламента за ЕНМ](#)¹ ЕЦБ ще начислява годишна надзорна такса, за да финансира задачите си във връзка с единния надзорен механизъм (ЕНМ). Таксата ще покрива разходите за задачите, за които ЕЦБ отговаря, а именно ефективното и последователно функциониране на ЕНМ, който е създаден, за да:

- допринесе за възвръщане на доверието в банковия сектор посредством независим интегриран европейски надзор за всички участващи държави членки;
- осигури сигурност и стабилност на банковата система в еврозоната и да засили финансовата интеграция и стабилност в Европа;
- хармонизира надзорните практики, което е от полза за банките, над които ще упражнява надзор.

2 ЗА КАКВО СЕ ОТНАСЯ ПРОЕКТЪТ ЗА РЕГЛАМЕНТ ОТНОСНО НАДЗОРНИТЕ ТАКСИ И ЗАЩО Е НЕОБХОДИМ?

Разходите за надзор, направени от ЕЦБ, ще се поемат от банките, разположени в участващите държави членки. Следователно разходите, свързани с изпълнението на надзорните задачи, ще се финансират от таксите. ЕЦБ ще начислява тези такси на банките въз основа на тяхната значимост и рисков профил.

Регламентът на ЕЦБ относно надзорните такси описва как се изчисляват таксите за всяка банка.

¹ Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 година за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции.

3 КАКВИ ПОЛЗИ ЩЕ ДОНЕСЕ ЕНМ?

Ефективният и хармонизиран надзор над всички банки в държавите от еврозоната и други държави от ЕС, участващи в ЕНМ, следва да повиши доверието на обществеността в банковия сектор. Така банките могат по-добре да посредничат между спестяващите и желаещите да вземат кредити, за да направят инвестиции, които може да облагодетелстват европейската икономика и създаването на работни места. Също така банките с дейност в повече от една участваща държава членка може да извлекат значителни ползи от постепенното хармонизиране на надзорните правила и от оптимизирането на надзорната отчетност. И накрая, ЕНМ ще спомогне за създаване на равнопоставеност, като се даде възможност на по-ефективните банки по-лесно да разширяват задграничната си дейност, а обществеността да извлече ползи от по-голямата конкуренция и по-привлекателен диапазон от банкови услуги.

4 ЗА КОГО ЩЕ СЕ ПРИЛАГА?

ЕНМ, който се състои от ЕЦБ и националните компетентни органи (НКО), обхваща всички – приблизително 6000 – банки в еврозоната. ЕЦБ отговаря за ефективното и последователно функциониране на ЕНМ в неговата цялост, т.е. по отношение на значимите банки, над които тя извършва пряк надзор, и на по-малко значимите банки, над които извършва непряк надзор. ЕЦБ ще осигури хармонизирано прилагане на единния европейски наръчник в сътрудничество с НКО, които отговарят за текущия надзор над по-малко значимите банки. Съответно всички банки, над които се упражнява надзор в рамките на ЕНМ, ще заплащат на ЕЦБ годишна надзорна такса.

По-специално, ЕЦБ ще начислява надзорна такса на:

- банки, установени в участващите държави членки, които са държавите от еврозоната и други държави от ЕС, желаещи да се присъединят към ЕНМ;
- клонове, установени в участваща държава членка, на банка, установена в неучастваща държава членка.

За поднадзорните групи с няколко дъщерни предприятия и клонове с дейност в една или повече участващи държави членки ЕЦБ издава само едно известие за таксата, по принцип до институцията с най-високо положение в структурата на собствеността в тези държави.

5 КАКВИ УСЛУГИ ПОЛУЧАВАТ БАНКИТЕ СРЕЩУ НАДЗОРНИТЕ ТАКСИ, КОИТО ЗАПЛАЩАТ?

ЕЦБ отговаря за ефективното и последователно функциониране на ЕНМ. Степента на осъществявания от страна на ЕЦБ текущ пряк надзор и ролята на НКО варират според размера и рисковия профил на банките.

ЕЦБ отговаря за прекия надзор над значимите банки (определени съгласно Регламента за ЕНМ като банки, чиито активи надвишават 30 млрд. евро или съставляват най-малко 20 % от БВП на участващата държава членка, която е тяхна държава по произход, или които са поискали или получили пряка публична финансова помощ от Европейския инструмент за финансова стабилност (ЕИФС) или Европейския механизъм за стабилност (ЕМС). Във всяка участваща държава под прекия надзор на ЕЦБ ще бъдат най-малко трите най-значими банки, независимо от абсолютния им размер. Именно за тези преки надзорни задачи основно се правят разноските, представляващи около 85 % от общата годишна надзорна такса (според начални изчисления), за които ще се начислява такса на съответната категория банки.

В рамките на ЕНМ НКО отговарят пряко за текущия надзор над по-малко значимите банки. Тъй като ЕЦБ отговаря за функционирането на ЕНМ като цяло, тя може да издава общи указания до НКО във връзка с надзора над по-малко значимите банки и ще запази правомощията си за провеждане на разследвания над всички поднадзорни банки. Това включва правомощия за издаване или отнемане на лицензи, искане на информация, провеждане на разследвания, извършване на проверки на място, оценка на придобиването на квалифицирани дялови участия и налагане на санкции, както и правомощия да поема пряк надзор над по-малко значими поднадзорни банки, когато е необходимо да се осигури последователно прилагане на високи надзорни стандарти. Задачите, свързани с непрекия надзор над по-малко значими банки, се очаква да представляват около 15 % от годишната надзорна такса, като разходите ще се възстановяват от тази категория банки.

6 КОИ БАНКИ ЩЕ ТРЯБВА ДА ПЛАЩАТ НАДЗОРНА ТАКСА НА ЕЦБ? ПРАВИ ЛИ СЕ РАЗГРАНИЧЕНИЕ МЕЖДУ ЗНАЧИМИ И ПО-МАЛКО ЗНАЧИМИ БАНКИ?

Всички поднадзорни банки в рамките на ЕНМ подлежат на годишна надзорна такса, начислявана от ЕЦБ. Сумата обаче, която значимите и по-малко значимите банки ще заплащат, ще бъде пропорционална на работата на ЕЦБ по надзора. Делът от общите надзорни разходи, който ще се възстановява от по-малко значимите банки, ще бъде много по-малък от дела, разпределен за значимите банки. Според първоначални изчисления около 85 % от разноските ще се възстановяват от значимите банкови групи под пряк

надзор от страна на ЕЦБ и само 15 % от общите разходи за надзор ще се възстановяват от над 5800 по-малко значими банки.

7 ДО КАКВА СТЕПЕН СЕ ОЧАКВА НАЦИОНАЛНИТЕ КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ ДА НАМАЛЯТ НАДЗОРНИТЕ СИ ТАКСИ?

ЕНМ е система за банков надзор, в чиито рамки НКО играят важна роля. За значимите банки под пряк надзор от страна на ЕЦБ НКО ще си сътрудничат с ЕЦБ и ще ѝ оказват съдействие при подготовката и изпълнението на дейности, свързани с надзорните ѝ задачи.

В допълнение НКО ще продължат да отговарят за текущия надзор над по-малко значимите банки, съгласно предоставените от ЕЦБ общи указания. Тази работа на НКО поражда разходи, които не се покриват от надзорната такса на ЕЦБ.

Накрая, НКО допринасят за ефективното и пропорционално вземане на решения чрез участието си в Надзорния съвет.

Надзорната такса на ЕЦБ не оказва влияние върху правото на НКО да начисляват такси в съответствие с националното законодателство за разходи, направени при изпълнение на надзорните им дейности, включително задачи извън обхвата на Регламента на ЕНМ, като например защита на потребителите и борба срещу изпирането на пари. Това право включва и разходите във връзка със сътрудничеството с ЕЦБ и подпомагането ѝ при изпълнение на надзорните ѝ задачи.

8 КАКВИ РАЗНОСКИ ЩЕ СИ ВЪЗСТАНОВЯВА ЕЦБ ЧРЕЗ НАДЗОРНИТЕ ТАКСИ?

Годишните разноски, които ЕЦБ ще възстановява чрез надзорната си такса, ще включват основно преките разходи на новите структурни звена, създадени за изпълнението на задачите на ЕНМ. Две генерални дирекции ще отговарят за прекия надзор над значимите банки, една генерална дирекция – за непрекия надзор над по-малко значимите банки и една генерална дирекция ще изпълнява хоризонтални дейности за двете категории банки. Създадени са също едно структурно звено, което отговаря за свързаните с ЕНМ макропруденциални задачи, и секретариат към Надзорния съвет.

Накрая, ЕЦБ осигурява редица спомагателни услуги в подкрепа на новите функции на ЕНМ. Свързаните с това разходи ще се включат в надзорната такса. Тези услуги включват наем на помещения, управление на човешките ресурси, административни услуги, бюджетиране и контрол, счетоводство, вътрешен одит, правни, статистически и

ИТ услуги. ЕЦБ ще развие съществуващата спомагателна инфраструктура, за да предостави ефективно тези услуги на ЕНМ.

9 А РАЗХОДИТЕ ПРЕЗ ПРЕХОДНИЯ ЕТАП?

ЕЦБ ще начислява на поднадзорните банки такси за разходите, направени от датата, на която тя поеме оперативната отговорност за надзора, насетне, т.е. от ноември 2014 г. Разходите на ЕЦБ през преходния етап до тази дата, като например за създаването на ЕНМ и за извършването на цялостната оценка, няма да бъдат таксувани към поднадзорните банки.

10 ПО КАКЪВ НАЧИН ЩЕ СЕ ИЗЧИСЛЯВАТ ИНДИВИДУАЛНИТЕ ТАКСИ?

Регламентът за ЕНМ предвижда таксите да се определят на най-високото равнище на консолидация в рамките на участващите държави членки и да се основават на обективни критерии, свързани със значимостта и рисковия профил на съответната банка, включително с нейните рисковопрегледени активи.

Годишната надзорна такса, която всяка поднадзорна банка ще заплаща, е сборът от минимален компонент на таксата за всички банки, базиран на 10 % от сумата за възстановяване, и променлив компонент на таксата. За по-малко значимите банки с общи активи под 10 млрд. евро минималният компонент на таксата ще бъде намален наполовина.

При определянето на променливия компонент на таксата общите активи на банката ще служат за показател за нейната значимост, а общата рискова експозиция – за измерване на рисковия профил на банката, като се включват рисковопрегледените активи.

Таксата на ЕЦБ ще се събира посредством еднократно годишно плащане, дължимо най-рано на 1 юли. Тя ще покрива авансово плащане въз основа на одобрения бюджет за разносните през текущата година. Всякакъв излишък или дефицит, представляващ разлика между авансово събраната през предходната година сума и направените през нея действителни разноси, съответно ще се възстановява или таксува от ЕЦБ.

11 КАК МОГАТ ПОДНАДЗОРНИТЕ БАНКИ ДА ИЗЧИСЛЯТ ГОДИШНАТА СИ НАДЗОРНА ТАКСА?

ЕЦБ ще предостави информацията, която е необходима на банките, за да изчислят приблизително годишната си надзорна такса.

На своя уебсайт тя ще публикува:

- 1) решението на Управителния съвет относно общия размер на годишните надзорни разходи, които трябва да бъдат възстановени от всяка от категориите поднадзорни банки, т.е. от значимите и от по-малко значимите банки;
- 2) размера на общите активи и общата рискова експозиция по категории поднадзорни банки;
- 3) методологията, използвана за изчисляване на надзорната такса.

Поднадзорните банки ще могат да направят приблизително изчисление на годишната си надзорна такса, като използват публикуваната информация, както и собствените си, предоставени от самите тях фактори, определящи таксата (общи активи и обща рискова експозиция). ЕЦБ ще описва подробно изчислението на факторите за индивидуалната такса при всяка поднадзорна банка или група банки във всяко издадено известие за таксата.

12 КАКЪВ Е РАЗМЕРЪТ НА ТАКСИТЕ, КОИТО СЕ ОЧАКВА ЕЦБ ДА НАЧИСЛИ ПРЕЗ 2015 Г.?

За 2015 г. се предвижда годишните разходи да бъдат около 260 млн. евро. Те се разпределят приблизително по следния начин: 60 % за разходи за човешки ресурси, 10 % за офисни разходи и 30 % за други оперативни разходи от рода на пътувания, консултантски и ИТ услуги.

13 КОГА ЩЕ ЗАПОЧНЕ ЕЦБ ДА ПРЕДСТАВЯ ФАКТУРИ НА ПОДНАДЗОРНИТЕ БАНКИ?

Предвижда се първото известие за таксата да бъде издадено през юни 2015 г. и плащането да бъде дължимо в 30-дневен срок. Първото известие ще обхваща разходите за двата последни месеца на 2014 г. и авансовото плащане за 2015 г.

14 КАКВО ЩЕ СТАНЕ, АКО БАНКИТЕ НЕ ПЛАТЯТ НАДЗОРНАТА СИ ТАКСА?

В случай на частично или пълно неизплащане в дължимия срок ЕЦБ ще започне процедура за проследяване и ще уведоми съответната банка за неизплатената сума. По неизплатената сума ежедневно ще се начислява лихва от датата, на която е било дължимо

плащането, в размер на лихвения процент по основните операции на ЕЦБ по рефинансиране плюс 8 %.

15 КАК ОЧАКВА ЕЦБ ДА СЕ РАЗВИЯТ ЗАНАПРЕД РАЗХОДИТЕ ПО НАДЗОРА?

ЕЦБ се намира все още в преходния етап, в който изгражда своя надзорен капацитет. Постоянното равнище на общите ѝ надзорни разходи ще стане ясно едва в средносрочен план. Във всеки случай поднадзорните банки могат да очакват, че ЕЦБ ще прилага добро финансово управление и бюджетен контрол във всички области на разноските. Според настоящата най-добра приблизителна оценка на ЕЦБ за 2015 г. годишните разходи ще възлизат на 260 млн. евро.

Макар че обхватът на надзора може да включва дейности, които са временни или подлежащи на съществени флукуации в различните години, ЕЦБ ще се стреми да ограничава волатилността, за да сведе до минимум въздействието на таксите върху поднадзорните банки.

16 АКО ПРЕЗ ГОДИНАТА БЪДЕ ИЗДАДЕН ЛИЦЕНЗ НА НОВА БАНКА, ТЯ ЩЕ БЪДЕ ЛИ ТАКСУВАНА ЗА ЦЯЛАТА ГОДИНА? АКО БАНКА ПРЕКРАТИ ДЕЙНОСТТА СИ ПРЕЗ ГОДИНАТА, ЩЕ ИМА ЛИ ТЯ ПРАВО ДА ПОИСКА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ТАКСАТА?

Всяка поднадзорна банка е задължена да заплати такса за тази част от годината, в която е била в обхвата на ЕНМ.

Ето защо банките с новоиздаден лиценз ще бъдат задължени да платят надзорна такса за периода от издаването на лиценза до 31 декември същата година. По същия начин банка, чийто лиценз е бил отнет, ще бъде задължена да плати надзорна такса за периода от 1 януари до датата на прекратяване на лиценза. Надзорната такса ще се изчислява по броя на пълните месеци, в които банката е била поднадзорна. Този пропорционален подход се прилага и при преминаване от категорията на значимите към тази на по-малко значимите банки и обратно. Ако статутът на банката се промени, след като вече е платена цялата изчислена такса, на поднадзорната банка ще бъде възстановена дължимата сума или ще ѝ бъде издадена допълнителна фактура от ЕЦБ.

17 ЩЕ БЪДАТ ЛИ СЪБИРАНИ ТАКСИ ОТ БАНКИТЕ В ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ ИЗВЪН ЕВРОЗОНАТА, КОИТО СЕ ПРИСЪЕДИНЯТ КЪМ ЕНМ?

Държавите членки на ЕС, чиято парична единица не е еврото, имат възможност да участват в ЕНМ посредством установяване на тясно сътрудничество между националния орган за банков надзор в съответната държава членка извън еврозоната и ЕЦБ. В този случай поднадзорните банки в тези държави също ще са задължени да плащат на ЕЦБ надзорни такси.

18 ПРЕД КОГО СЕ ОТЧИТАТ ЗА НАДЗОРНИТЕ ТАКСИ ЕНМ И ЕЦБ?

ЕЦБ се отчита за своите задачи пред Европейския парламент и пред Съвета. Тя има задължения за редовно докладване и ще отговаря на въпроси за своята надзорна дейност, поставени от Европейския парламент и националните парламенти.

Председателят на Надзорния съвет ще представя годишен доклад за надзорната дейност на ЕЦБ пред Европейския парламент и Еврогрупата. Докладът ще включва информация за размера на надзорните такси. Междуинституционалното споразумение между Европейския парламент и ЕЦБ потвърждава, че годишният доклад ще включва методологията за изчисляване на надзорните такси, както и бюджета на ЕЦБ за нейните надзорни задачи.

Информация за надзорните такси, включително обяснение за начина на изчисляването им, ще се публикува и на уебсайта на ЕЦБ.

19 ЩЕ БЪДЕ ЛИ ПРЕРАЗГЛЕДАНА СЛЕД НЯКОЛКО ГОДИНИ РАМКАТА ЗА НАДЗОРНИ ТАКСИ?

През 2017 г. ЕЦБ ще направи преглед на рамката за надзорни такси и по-специално на методологията и критериите за изчисляване на годишните надзорни такси, дължими от всяко поднадзорно лице или група.

20 КАКВА ОБРАТНА ИНФОРМАЦИЯ МОЖЕ ДА СЕ ОЧАКВА ОТ ПРОЦЕДУРАТА ЗА КОНСУЛТАЦИЯ?

Публичната консултация по Регламента на ЕЦБ относно надзорните такси ще бъде открита от 27 май 2014 г. до 11 юли 2014 г.

ЕЦБ също така ще проведе публично изслушване във връзка с документа за консултация на 24 юни 2014 г. в централата си във Франкфурт на Майн. След събитието запис на публичното изслушване ще бъде на разположение на уебсайта на ЕЦБ.

След публичната консултация ЕЦБ ще публикува получените коментари заедно с оценка и резюме на отговорите. Регламентът на ЕЦБ относно надзорните такси ще влезе в сила преди ЕЦБ да поеме надзорните си задачи на 4 ноември 2014 г.